

Gemeenteraad gemeente Heerenveen

Uw brief van: ons kenmerk: bijlage(n): 2 datum: 15 april 2025

Onderwerp:
Transformatieplan
Mentale Gezondheid
& Veerkracht

Beste raad,

Graag informeren wij u over de voortgang van de Friese samenwerking in het Fries Integraal Zorgakkoord (FrIZA). Dit in aansluiting op onze brief van eind december 2024. In deze brief gaan we in op de genomen de stappen binnen het thema Mentale Gezondheid & Veerkracht.

Mentale Gezondheid & veerkracht als speerpunt

De zorg staat onder grote druk. Daarom zijn veranderingen nodig om de zorg toegankelijk te houden. In 2022 maakte het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport hierover afspraken met verschillende zorgorganisaties en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze afspraken staan in Integraal Zorgakkoord (IZA), met als doel de zorg toekomstbestendig te maken. Een van de afspraken is dat elke regio een regiobeeld en een regioplan opstelt. Dit brengt knelpunten in kaart en schetst oplossingen. Zo ook voor Friesland.

In Friesland is Mentale Gezondheid & Veerkracht als een van de vier speerpunten benoemd in het regioplan. Ook in Friesland neemt de vraag naar mentale zorg toe, terwijl personeelstekorten en wachttijden groeien. De huidige werkwijze is niet houdbaar. We moeten anders en beter samenwerken om de mentale gezondheidszorg in Friesland toekomstbestendig te maken.

Transformatieplan

We moeten anders samenwerken in Friesland. Dit vraagt om een grote verandering waarin iedereen op een gelijkwaardige manier meedoet: inwoners, welzijnsorganisaties, huisartsenzorg, GGZ en andere betrokkenen. Door beter samen te werken kunnen we de druk op de zorg verlagen en de problemen aanpakken. Daarom is het Transformatieplan Mentale Gezondheid & Veerkracht (MG&V) gemaakt: 'Door domein-overstijgende samenwerking naar Toegankelijke Mentale Gezondheidszorg in heel Friesland 2024-2027'. Verschillende organisaties zoals GGZ Friesland, Friese huisartsen, Stjoer, KieN, zorgverzekeraar Zilveren Kruis/De Friesland, Friese gemeenten en welzijnsorganisaties hebben hieraan meegewerkt. Met dit plan willen we bereiken dat inwoners zich mentaal sterker voelen en sneller de juiste hulp krijgen. We verwachten dat er minder huisartsbezoeken (van inwoners met mentale klachten) en doorverwijzingen naar de GGZ nodig zijn. Ten slotte is van belang dat bij de inzet van toekomstige lokale projecten Heerenveens beleid leidend blijft.

Een wijkgerichte aanpak

Omdat lokaal samenwerken belangrijk is, werken we met de Wijkgerichte Aanpak Mentale Gezondheidszorg. Deze aanpak is gebaseerd op de zes bouwstenen uit het rapport 'GGZ uit de knel' van het Trimbos-instituut:

- Promotie van mentale gezondheid gedurende de gehele levensloop;
- Laagdrempelige hulp bij (beginnende) problemen;
- Integraal kijken en samenwerken in de eerste lijn;
- Integraal kijken en samenwerken bij de poort van de ggz;
- Van 'geholpen worden' naar 'jezelf (en anderen) leren helpen';
- Geïntegreerde (netwerk)zorg en ondersteuning voor mensen met ernstige psychische aandoeningen (EPA).

In de Wijkgerichte Aanpak Mentale Gezondheidszorg werken professionals uit het zorg-, sociaal- en welzijnsdomein samen aan de mentale gezondheid van Friese inwoners. Ze zetten in op onder andere preventie, het eerder, beter en passender doorverwijzen en samenwerking in de wijk. Het draait om samen doen en samen leren. Voor gemeenten staan er verschillende acties in het plan:

- Gemeenten zetten zich in op het voorkomen van mentale klachten bij jongeren en jongvolwassenen. Ze gebruiken hiervoor programma's zoals STORM (voor suïcide- en depressiepreventie) en Join Us (tegen eenzaamheid).
- Gebiedsteammedewerkers kunnen advies vragen aan GGZ-professionals en werken samen in een zogenaamde verkennend gesprek. Het doel is dat inwoners meteen goed worden doorverwezen naar de juiste hulp.
- Gebiedsteammedewerkers werken samen met GGZ-medewerkers in teams voor mensen met een ernstig psychische aandoening (EPA). Ook in Heerenveen hebben we daarvoor een werkwijze ontwikkeld.
- Gebiedsteammedewerkers werken samen met GGZ-medewerkers in teams voor gezinnen met meerdere problemen.

Naast betere zorg voor Friese inwoners en hun naasten, zijn preventie en laagdrempelige toegang tot ondersteuning belangrijk. Door tegelijk in te zetten op zowel preventie als samenwerking, maken we de stap van geestelijke gezondheidszorg naar mentale gezondheid.

Transformatiemiddelen

Met het Integraal Zorgakkoord (IZA) heeft het Ministerie van VWS geld beschikbaar gesteld voor veranderingen in de zorg. Organisaties kunnen dit geld aanvragen als ze een goed transformatieplan hebben. Voor het Transformatieplan Mentale Gezondheid & Veerkracht (MG&V) wordt een aanvraag gedaan voor ongeveer €42,5 miljoen. Hiervan is ongeveer €20 miljoen bestemd voor de Friese gemeenten en welzijnsorganisaties voor het verder uitwerken en implementeren van plannen. De precieze verdeelsleutel provinciaal moet nog bepaald worden.

Op basis van het 'Addendum' kunnen gemeenten ook structurele kosten, zoals loonkosten, financieren vanuit de transformatiegelden. Gemeenten kunnen dit ontvangen via de Specifieke Uitkering Transformatie (SPUK Transformatie). Deze financiering is tijdelijk en loopt tot en met 2027.

Het Ministerie van VWS is in gesprek met welzijnsorganisaties, GGD GHOR en de partijen van het IZA om te komen tot een aanvullend zorg- en welzijnsakkoord (AZWA). De inzet van de VNG is om structurele financiering voor gemeenten te krijgen om te kunnen deze transformaties te kunnen (blijven) uitvoeren.

Webinar

Deze brief is provinciaal afgestemd en wordt naar alle Friese gemeenteraden gestuurd. We hopen u zo voldoende te hebben geïnformeerd over de voortgang van FriZA. Voor de zomer zal een webinar plaatsvinden voor alle Friese raadsleden, waarin de inhoud van het Transformatieplan Mentale Gezondheid & Veerkracht verder wordt toegelicht.

Bel gerust als u vragen heeft

Heeft u vragen over deze brief? Neem dan contact op met R. Kuipers, afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling door te bellen naar 14 05 13.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Heerenveen.

De gemeentesecretaris,

T. van Lenthe

De burgemeester,

M.A. Fokkens-Kelder